

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Lingewaard

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

13 september 2012 / rapportnummer 2691-20

1. Hoofdpunten van het MER

De gemeente Lingewaard wil een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied vaststellen. Vanwege de nabijheid van Natura 2000-gebieden en omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten (uitbreiding van glastuinbouwbedrijven, grondgebonden agrarische bedrijven en intensieve veehouderijen) wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Lingewaard is bevoegd gezag in deze procedure.

De volgende punten beschouwt de Commissie voor de m.e.r. (verder: de Commissie)¹ als hoofdpunten voor het op te stellen milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een integrale visie op de gewenste ontwikkeling van het buitengebied, met duidelijk omschreven ambities, die kan dienen als toetsingskader voor de beoordeling van de alternatieven;
- een onderbouwing van de totstandkoming van de alternatieven;
- de 'milieugebruiksruimte' in het gebied, die mede bepaald wordt door natuur (vermestende en verzurende stoffen, verstoring), geluid en geur, landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie);
- een omschrijving en onderbouwing van de gehanteerde referentiesituatie;
- de maximaal mogelijke effecten van het voornemen op natuur, door onder andere depositie van verzurende/vermestende stoffen op de Natura 2000-gebieden. Neem een Passende beoordeling in het MER op wanneer significante negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden op voorhand niet zijn uit te sluiten;
- de positieve of negatieve effecten van het plan op de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit, het landschap en de cultuurhistorische / archeologische waarden;
- een zelfstandig leesbare samenvatting, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal.²

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. In het advies wordt daarom niet ingegaan op onderwerpen die naar mening van de Commissie in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau al voldoende aan de orde zijn gekomen.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiener.nl onder *adviezen*.

² Voorzien van duidelijke schaal en legenda.

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

De beleidsmogelijkheden in het bestemmingsplan worden deels bepaald door de bovenlokale context, zoals provinciaal en landelijk beleid en regelgeving en ontwikkelingen daarin. Neem in het MER een overzicht op van de relevante kaders en benoem de eisen en randvoorwaarden voor het voornemen die daaruit voortkomen.

2.2 Ambities en randvoorwaarden

In een concept-voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Lingewaard van mei 2012 is de gewenste ontwikkelingsrichting voor het buitengebied beschreven. Vat de visie samen die de gemeente heeft op noodzakelijk geachte en wenselijke ontwikkelingen, hun mogelijke bandbreedte en de milieugrenzen die eraan worden gesteld. Eén van de belangrijke elementen daarin is de uitwerking van het begrip duurzaamheid door een afweging te maken tussen de ontwikkelingsmogelijkheden die in het bestemmingsplan geboden zullen worden en de (ecologische) waarden die de gemeente wil beschermen. De bandbreedte in de ontwikkelingen kan een vertrekpunt vormen voor de uitwerking van alternatieven. Geef ook aan wat de begrenzing van het plangebied heeft bepaald en beschrijf de wisselwerking tussen de verschillende bestemmingsplannen (Glastuinbouwconcentratie gebied Bergerden, De Uiterwaarden, Park Lingezen en de rest van het buitengebied) en bestemmingsplangebieden (Het Zeegbos, Het herstructureringsgebied glastuinbouw Huissen -Angeren, Het agrarisch buitengebied van Bommel, Haalderen, Gendt, Doornenburg, Angeren en Huissen) binnen de gemeente.

Ga in op de rol die de gemeente kan spelen bij ondermeer:

- het behalen van de instandhoudingdoelstellingen in de Natura 2000-gebieden;
- het faciliteren van een milieuhygiënisch gezonde veehouderijsector.

Maak hiervoor in het MER inzichtelijk welke maatregelen middels gemeentelijk beleid mogelijk zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het faciliteren van bedrijfsverplaatsingen, saneren van niet gebruikte milieuvergunningen en herbestemmen van niet meer in agrarisch gebruik zijnde locaties. Geef aan welke eisen de gemeente stelt aan de inrichting van nieuwe bedrijfslocaties en de maatvoering en vormgeving van bedrijfsgebouwen.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit

Uit de Notitie Reikwijdte en Detailniveau blijkt dat de gemeente in het bestemmingsplan uitbreidingsmogelijkheden wil bieden voor glastuinbouwbedrijven, intensieve veehouderijen en grondgebonden agrarische bedrijven, waaronder grondgebonden melkveehouderijen.

Geef in het plan-MER op hoofdlijnen een overzicht van de planonderdelen van het bestemmingsplan en de (absolute en relatieve) grootte van de verandering ten opzichte van de huidige situatie.

Beschrijf in het plan-MER hoeveel ruimte (bij recht, bij afwijking en na wijziging) het bestemmingsplan mogelijk maakt voor onder meer:

- Glastuinbouw: solitaire bedrijven en bedrijven in het intensiverings- en extensiveringsgebied;
- intensieve veehouderijen;
- grondgebonden veehouderijen (waaronder melkveehouderijen, rundveebedrijven en paardenhouderijen);
- mestverwerking en -bewerking;
- (verblijfs)recreatie;
- tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen;
- tuinbouw;
- fruitteelt;
- wonen;
- eventuele omschakeling van grondgebonden bedrijven als tuinbouw of fruitteelt naar grondgebonden melk- of rundveebedrijven.

Ga in op de locaties waar deze functies beoogd worden. Geef in het plan-MER duidelijk aan hoeveel ruimte er binnen de bouwvlakken bij recht geboden wordt en wanneer en onder welke voorwaarden gebruik gemaakt kan worden van afwijkingen en wijzigingsbevoegdheden.

De Commissie hanteert de basisregel dat alles waarover (opnieuw) een besluit kan worden genomen onderdeel is van het voornemen. Daarmee behoren de volgende elementen in het bestemmingsplan tot de voorgenomen activiteit:

- Alle nieuwe activiteiten en (her)bestemmingen die nog niet zijn vergund;
- (Her)bestemmingen die wel zijn vergund, maar (nog) niet gerealiseerd, voor zover ze niet onder de autonome ontwikkeling vallen. Hieronder vallen dus niet benutte vergunningruimte, maar ook de gestopte bedrijven, waarvan de vergunning nog geldig is;
- Illegale situaties die worden gelegaliseerd (voor zover aan de orde).

De planonderdelen die géén deel uitmaken van het voornemen, en dus onderdeel zijn van de referentiesituatie, staan beschreven in paragraaf 3.3 van dit advies.

3.2 Alternatieven en milieugebruiksruimte

Door haar ligging nabij het beschermd Natura 2000-gebied 'Gelderse Poort' en een aantal verder weg gelegen Natura 2000-gebieden is de ontwikkelruimte voor glastuinbouwbedrijven, intensieve veehouderijen en andere agrarische bedrijven binnen de gemeente (en mogelijk ook voor andere functies) beperkt. Het is daarom van belang om de haalbaarheid en eventueel benodigde randvoorwaarden voor het plan in beeld te brengen. Voor het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor het bestemmingsplan binnen de wettelijke en beleidskaders raadt de Commissie aan de milieugebruiksruimte te bepalen aan de hand van de volgende systematiek:

- 1) Geef de omvang aan van de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting.³ Dit wordt bepaald door de wet- en regelgeving en gemeentelijk beleid voor natuur, geur, luchtkwaliteit, geluid en door de heersende milieubelasting. Ga ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is.
- 2) Breng de behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van activiteiten met milieueffecten zoals glastuinbouw, intensieve veehouderij, rundveehouderij en niet-agrarische activiteiten in beeld.
- 3) Breng de *maximale*⁴ milieueffecten van het beoogde bestemmingsplan in beeld (zoals de toe- en/of afname van de emissie van stikstofverbindingen en geur en fijn stof) als de mogelijkheden voor uitbreidingen volledig benut zouden worden. Beschouw daarbij de groei van de glastuinbouw in cumulatie met de groei van veehouderijen en andere ontwikkelingen die kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie.
- 4) Beschrijf of er knelpunten kunnen ontstaan ten aanzien van norm- en streefwaarden (wettelijk vastgelegd of volgend uit eigen beleid).
- 5) Ontwikkel bij signalering van knelpunten alternatieven op basis van sturingsmogelijkheden van het bestemmingsplan. Sturingsmogelijkheden zijn bijvoorbeeld:
 - aanvullende ruimtelijke zonerings;
 - te kijken of er sprake is van 'piekbelasters' nabij Natura 2000-gebieden en het faciliteren van bedrijfsverplaatsingen;
 - saneren van niet gebruikte milieuvergunningen of herbestemmen van niet meer in agrarisch gebruik zijnde locaties;
 - verkleining van de bouwvlakmaat, bouwvlakken op maat, inperking van de mogelijkheden bij toepassing van de afwijking- en wijzigingsbevoegdheden;
 - regels omtrent bebouwing, zoals het voorkomen van meerlaags bouwen.

Maak in het MER aannemelijk dat de (hierboven genoemde) sturingsmaatregelen effectief en uitvoerbaar zijn.

³ Eventuele milieuruimte die vrijkomt door de autonome afname van de achtergronddepositie van stikstof op Natura 2000-gebieden kan daarbij niet zondermeer ingezet worden als milieugebruiksruimte voor activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Het 'gebruiken' van de ruimte die vrijkomt door de autonome afname van de achtergronddepositie kan immers betekenen dat door het plan wel een toename te verwachten is en de opgave om de verbeter- en instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden te bereiken (met name de doelen gericht op vergroting oppervlakte en verbetering kwaliteit) groter wordt in vergelijking met de autonome ontwikkeling.

⁴ In de notitie reikwijdte en detailniveau is o.a. op bladzijde 23 onder het kopje 'Scenario plan-MER veehouderij' aangegeven dat in het maximale groeiscenario rekening wordt gehouden met trends in de veehouderij. De maximale milieueffecten van het beoogde plan zijn de milieueffecten die theoretisch zich zouden kunnen voordoen zonder rekening te houden met trends. Meer informatie over de maximale milieueffecten is terug te vinden in de factsheet maximale mogelijkheden bestemmingsplan en m.e.r. Deze is te vinden via <http://www.commissiemer.nl/publicaties/factsheets>.

De milieugebruiksruimte is ook van belang voor toekomstige bestemmingsplanuitwerkingen: nieuwe ontwikkelingen kunnen dan individueel getoetst worden aan de voor dit bestemmingsplan reeds in beeld gebrachte milieugebruiksruimte. Besteed bij het bepalen van de milieugebruiksruimte in ieder geval aandacht aan:

- vermestende en verzurende stoffen, niet alleen vanuit de intensieve veehouderij, maar ook de glastuinbouw, de rundveehouderij en de mestverwerking en -bewerking;
- de huidige of gewenste ruimtelijke kwaliteiten, waaronder de landschappelijke kwaliteiten, en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de randvoorwaarden door geur- of geluidsgevoelige objecten;
- de ontwikkeling en verspreiding in de recreatiedruk in het gebied.

3.3 Referentiesituatie

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau staat dat de effecten van het bestemmingsplan worden afgezet tegen de huidige vergunde situatie. De gemeente heeft namelijk als regel dat op het moment dat een uitbreidingsvergunning verleend wordt, een half jaar na dato wordt gecontroleerd of de uitbreiding daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Is dit niet het geval dan wordt de vergunning in beginsel weer ingetrokken.

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is aangegeven dat de vergunde situatie als de huidige feitelijke kan worden beschouwd. De Commissie adviseert dit in het MER te onderbouwen, bijvoorbeeld met recente CBS-cijfers.

Daarnaast bestaat de referentie uit autonome ontwikkelingen. Daaronder vallen:

- Toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied:
 - Het deel van de reeds bestemde en tevens vergunde ruimte dat met grote zekerheid op korte termijn ingevuld wordt.⁵
 - Activiteiten waarover nog geen (ontwerp) besluit is genomen horen in principe **niet** tot de autonome ontwikkeling. Uitzondering hierop zijn activiteiten waarvan de kans groot is dat deze in de nabije toekomst gerealiseerd worden.
- Generieke beleidsontwikkelingen zoals het Besluit Huisvesting en het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

In het geval van onzekerheden adviseert de Commissie om te werken met bandbreedtes en op basis van een gevoeligheidsanalyse aan te tonen in hoeverre het plan realiseerbaar is.

Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen en waarom ze gezien worden als huidige situatie, autonome ontwikkeling of onderdeel van het voornemen.⁶

⁵ Naast afwijkingsbesluiten in de omgevingsvergunningen kan ook sprake zijn van 'oude' projectbesluiten en wijzigingsplannen die in de afgelopen jaren zijn vastgesteld, maar nog niet gerealiseerd. Als ze binnenkort wel worden gerealiseerd zijn ze onderdeel van de autonome ontwikkeling.

⁶ Meer informatie over de referentiesituatie is terug te vinden in de factsheet Referentiesituatie in MER voor bestemmingsplannen. Deze is te vinden via <http://www.commissiemer.nl/publicaties/factsheets>.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen / milieugevolgen van de ontwikkelingen in het plan

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van milieugevolgen en kan per milieuaspect verschillen. Beschrijf en motiveer per milieuaspect de omvang van het studiegebied. Breng bij de beschrijving van milieugevolgen de effecten –waar relevant– ook cumulatief in beeld.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ver onder de grenswaarden blijven, is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Beschrijf bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij de depositie van verzurende en vermestende stoffen en recreatiedruk op kwetsbare natuur) de effecten kwantitatief. Geef indien relevante bandbreedtes, leemten in kennis en onzekerheden in de effectbeschrijving weer.

4.2 Natuur

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen het plan kan hebben voor de natuur. De Commissie adviseert de voor het gebied karakteristieke natuurwaarden in beeld brengen, ook wanneer die niet beschermd zijn. Geef van zowel de natuurwaarden binnen als buiten het plangebied de status aan (bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden, Wav-gebied, Ecologische Hoofdstructuur of beschermd natuurmonument). Geef aan of het plan naast mogelijke natuureffecten door verzurende en vermestende emissies⁷ ook andere natuureffecten kan hebben, zoals verstoring of verdroging.

Voor de Passende beoordeling is het nodig de effecten van het plan te vergelijken met de feitelijke toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie). Geef aan in hoeverre deze afwijkt van de huidige bestemde situatie en de vergunde situatie.

Gebiedsbescherming⁸

De notitie R&D geeft aan dat significante gevolgen door een toename van stikstofdepositie niet uitgesloten kunnen worden voor het Natura 2000-gebied Gelderse Poort en verschillende andere Natura 2000-gebieden⁹ omdat in de huidige situatie al sprake is van een overbelaste situatie. In het MER moet aangegeven worden waar voor vermessing en verzuring gevoelige gebieden liggen ten opzichte van het plangebied. Gebruik daarbij duidelijk en leesbaar kaart-

⁷ De belangrijkste verzurende en vermestende stoffen zijn ammoniak (NH₃), stikstofoxiden (NO_x) en zwaveldioxide (SO₂). Stikstofverbindingen hebben een vermestende werking. Voor verzuring geldt dat 1 mol zwaveldioxide 2 mol zuur levert en 1 mol stikstofoxiden of ammoniak 1 mol zuur levert.

⁸ Op de website <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/biodiversiteit/leefgebieden-beschermen> is uitgebreide informatie te vinden over de specifieke gebiedsbescherming

⁹ De Natura 2000-gebieden: Uiterwaarden IJssel Unterer Niederrhein, Uiterwaarde Waal, Veluwe, Uiterwaarden Neder-Rijn, De Bruuk, Sint Jansberg, Oeffelter Meent, Zeldersche Driessen en Landgoederen Brummen.

materiaal. Geef per gebied het volgende aan:

- de (instandhoudings)doelstellingen;
- de kritische depositiewaarden van gevoelige habitattypen voor stikstof;
- de heersende achtergrondconcentratie van verzurende en vermestende stoffen;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden (en indien relevant de locaties van gevoelige habitattypen in de gebieden) als de maximale mogelijkheden van de planalternatieven zouden worden gebruikt;¹⁰
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur en de gevolgen die deze depositie heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen.

Ga in op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties een afname in vergelijking met de huidige situatie. Daarmee kan worden afgewogen of een zonering van activiteiten in nabijheid van natuurgebieden gewenst is. Geef aan welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen genomen kunnen worden en hoe het plan zich verhoudt tot de (in ontwikkeling zijnde) beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden in Nederland en Duitsland.

De bovenstaande informatie kan ook gebruikt worden voor de Passende beoordeling.

Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag worden vastgesteld, als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹¹ met succes wordt doorlopen.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De notitie Reikwijdte en Detailniveau geeft aan dat getoetst wordt op effecten op de EHS. Beschrijf voor de EHS wat de 'wezenlijke kenmerken en waarden' zijn en welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Betrek daarbij ook de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond de Wet ammoniak en veehouderij. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader¹². Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Soortenbescherming¹³

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het studiegebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort

¹⁰ Maak daarbij gebruik van de meest recente verspreidingsmodellen.

¹¹ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹² Per provincie is een toetsingskader en compensatieregeling EHS vastgesteld, passend binnen de Nota Ruimte en de Spelregels EHS.

¹³ Op de website <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/biodiversiteit/planten-en-dieren-beschermen> is uitgebreide informatie te vinden over soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

geldt.¹⁴ Geef aan welke gevolgen voor beschermde soorten te verwachten zijn en maak aan-
nemelijk dat deze gevolgen volgens wet- en regelgeving toelaatbaar zijn.

4.3 Geur

Bepaal de (cumulatie van) geurhinder en geef aan of en waar zich knelpunten voordoen. Geef
weer welke milieugebruiksruimte voor geurhinder aanwezig is. Maak daarbij gebruik van
kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus. Gebruik hierbij de meest recente ver-
spreidingsmodellen.

Geef aan hoe de referentiesituatie en de alternatieven zich verhouden tot de Wet geurhinder
en veehouderij en beschrijf de gevolgen voor geurgevoelige objecten. Betrek hierbij ook het
eventuele geurbeleid van de omliggende gemeenten, dat mogelijk van invloed kan zijn op het
plangebied.

4.4 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Omschrijf de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden,
waaronder de landschapstyperingen in het buitengebied (Het Zeegbos, Oeverwallen, Dijkzo-
ne, Komgronden en herstructureringsgebied glastuinbouw Huissen-Angeren) en de nationale
landschappen 'De Gelderse Poort' en 'Ooijpolder Rijnstrangen'. Geef inzicht in de ligging van
waarden met behulp van kaartmateriaal. Geef een waardering van de kernkwaliteiten en/of
karakteristieke elementen van waardevolle of nationale landschappen en de randvoorwaarden
die hieruit volgen. Voor de dijkzone van Lingewaard betekent dit bijvoorbeeld dat daar mo-
gelijk de gave gradiënten van de kom-oeverwal-uiterwaard-rivier behouden moet blijven.
Geef aan welke gevolgen het plan voor deze waarden heeft. Ga in op mogelijkheden voor
mitigerende maatregelen. Wanneer de planregels in het bestemmingsplan omschakeling naar
bedrijfsvoeringen met grotere landschappelijke gevolgen mogelijk maken, zoals glastuin-
bouw of teeltondersteunende voorzieningen, dan adviseert de Commissie de effecten hiervan
inzichtelijk te maken. Beschrijf de effecten zo beeldend mogelijk met behulp van kaarten
en/of visualisaties.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden, maar
ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de moge-
lijke (positieve en negatieve) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en
hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorko-
men of beperkt. Dit kan bijvoorbeeld door regels op te nemen voor de inpassing van bouw-

¹⁴ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële
regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de
groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene
soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels. Houd er
rekening mee dat de nesten van vijftien vogelsoorten (met name roofvogels en uilen) jaarrond beschermd zijn waardoor
een ontheffingsverplichting aan de orde kan zijn.

mogelijkheden om de beleving van het landschap te verbeteren en de kwaliteit te verhogen. Ga daarbij in op:

- de negatieve effecten op bestaande landschappen (en hoe deze effecten te mitigeren)¹⁵, zoals de aantasting van bestaande houtwallen door nieuwe bouwvlakken;
- de huidige activiteiten van de gemeente en toekomstige kansen om landschapskwaliteiten in met name de uiterwaarden, de dijkzone en de extensiveringsgebieden voor glastuinbouw te verhogen of nieuwe toe te voegen¹⁶.

4.5 Leefomgeving

4.5.1 Verkeer

Beschrijf de mogelijke effecten van het plan op de verkeersafwikkeling en op de verkeersveiligheid.

Bij de verkeersafwikkeling is van belang of de wegenstructuur de verandering van verkeersintensiteit van specifieke categorieën verkeer aan kan (met name vrachtverkeer). Geef aan of er fricties tussen kwetsbare verkeersdeelnemers en gemotoriseerd verkeer kunnen ontstaan. Dit is met name het geval waar de routes samenvallen en de verkeersdeelnemers niet van elkaar gescheiden zijn, dan wel elkaar kruisen.

4.5.2 Luchtkwaliteit

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂ te beschrijven. Geef aan of op verblijfslocaties in het plangebied een overschrijding van de grenswaarden kan optreden. Indien die kans reëel is (of als er al overschrijdingen zijn), dan is voor die locaties een nadere, kwantitatieve analyse aan te bevelen. Bij pluimveehouderijen in de bebouwde omgeving, kunnen ook de concentraties onder de grenswaarden relevant zijn, omdat ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden aanzienlijke gezondheidseffecten kunnen optreden.

Eenvoudige berekeningen of kwalitatieve informatie volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden. Indien er mogelijk knelpunten zijn of ontstaan, kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. Presenteer de resultaten van de berekeningen dan

¹⁵ Als voorbeeld voor het eerste kunnen aandachtspunten zijn voor de bepaling van effecten: omvang, hoogte, geleding en oriëntatie van gebouwen en een passend gebruik van (nieuwe) landschapselementen als bosjes, singels en wallen om grootschalige bebouwing in te passen in het bestaande landschap.

¹⁶ Bijvoorbeeld gebruik makend van bestaande en/of nieuwe landschapselementen (beplante zandwegen, waterlopen, bosjes en singels etc.) kan een nieuw groen raamwerk worden gemaakt (mede t.b.v. recreanten en bewoners) waarbinnen de nieuwe ontwikkelingen (gebouwen, verkeer) kunnen worden ingepast. Een beeldkwaliteitplan kan hierbij behulpzaam zijn.

middels contourenkaarten¹⁷ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.¹⁸

4.5.3 Geluid

Maak inzichtelijk in hoeverre de scenario's of alternatieven kunnen leiden tot toename van geluid. Ga in op de ligging van (toekomstige) geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidsbeleid. Om inzichtelijk te maken of er sprake is van toe- of afname van geluidshinder, adviseert de Commissie de geluidbelasting als gevolg van verkeer en bedrijven(terreinen) in het gebied weer te geven in 5 dB-klassen en het aantal woningen in de verschillende geluidklassen te bepalen.

4.5.4 Volksgezondheid

Ga in op de volksgezondheid in het gebied en de mogelijke (cumulatieve) effecten van geluid, geur en luchtkwaliteitverandering door de alternatieven hierop.

Beschrijf daarnaast in het plan-MER de risico's met betrekking tot zoonosen¹⁹, zoals MRSA en Q-koorts. Ga vooral in op de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.²⁰

Besteed aandacht aan het rapport "Mogelijke effecten van intensieve-veehouderij op omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen".²¹

4.6 Bodem en water

Geef in het MER aan welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied, grondwaterbeschermingsgebied, hydrologisch aandachtsgebied en verdroogd gebied en welke gevolgen de status van deze gebieden heeft voor de planonderdelen en vice versa. Beschrijf in het MER de mogelijke effecten van alle relevante activiteiten op de bodemkwaliteit, geomorfologie, oppervlaktewater (kwantiteit en kwaliteit) en grondwater (kwantiteit en kwaliteit).

De Commissie adviseert de voor de m.e.r. relevante resultaten van de watertoets in het MER op te nemen. Geef aan in hoe afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

¹⁷ Gebruik klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien breedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheiden.

¹⁸ Gebruik de Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Gevoelige objecten zijn kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen, woningen. Gevoelige groepen zijn kinderen, ouderen, mensen met long- of hartziekten.

¹⁹ Een zoonose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

²⁰ De GGD West Brabant heeft een informatieblad intensieve veehouderij en gezondheid samengesteld. Hier gaat de GGD in op mogelijke risico's met betrekking tot de huidige veehouderij en schaalvergroting en hoe deze risico's geminimaliseerd kunnen worden (<http://www.ggd Kennisnet.nl/thema/zoonosen/dossiers/135>).

²¹ Dit rapport is verschenen op 7 juni 2011 en opgesteld door: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

5.1 Monitoring en evaluatie

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is belangrijk om te kunnen beoordelen of activiteiten binnen de milieugebruiksruimte blijven (of bijvoorbeeld voldoende afname van depositie wordt bereikt) en de ambities van de plannen gehaald worden.

Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkelingen in het gebied, en in het bijzonder die van de depositie, worden afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de nagestreefde depositiewaarde niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

Beschrijf in het MER hoe de gemeente invulling gaat geven aan de monitoring en evaluatie.

5.2 Kaart- en ander beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de recreatie- en veehouderijbedrijven in het buitengebied;
- de ligging van Natura 2000-gebieden, EHS en andere (zeer) kwetsbare natuur in de nabijheid van het plangebied;
- de situering en status van landschappelijk, archeologisch en cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Lingewaard

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie voor categorie C14 / D14 en mogelijke passende beoordeling

Activiteit: De gemeente Lingewaard wil de verschillende bestemmingsplannen in haar buitengebied herzien en samenvoegen tot één bestemmingsplan voor het buitengebied.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Het Gemeente Nieuws: 4 juli 2012

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 5 juli tot en met 16 augustus 2012
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 3 juli 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 13 september 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. B.B. Barten (werkgroepsecretaris)

ing. R.J. van Dijk

drs. G. Gabry

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

drs. R.J.M. Kleijberg

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Notitie reikwijdte en detailniveau Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Lingewaard, 9X3266, 23 mei 2012;
- Concept-voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Lingewaard, mei 2012.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport
Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Lingewaard**

ISBN: 978-90-421-3596-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

